SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1182
van **SANNE VAN LOOY**
datum: 16 september 2025

---

aan **JO BROUNS**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

Patrijspopulatie - Jacht

De patrijs is in Vlaanderen geclassificeerd als kwetsbare broedvogel en geldt binnen het wildbeheer als een belangrijke referentiesoort. Sinds 2007 is de populatie met 57% afgenomen, waardoor opvolging noodzakelijk is. Om die reden geldt er sinds 2021 een gestandaardiseerd telprotocol, ontwikkeld door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Volgens artikel 22 van het Jachtvoorwaardenbesluit mag er op de patrijs gejaagd worden wanneer drie jaar op rij minstens drie broedparen per 100 hectare open ruimte aanwezig zijn en er een passend beheer gevoerd wordt. De wildbeheereenheden (WBE's) zijn verplicht om jaarlijks tellingen door te geven aan het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Daarnaast organiseert het ANB een onafhankelijke controle via een studiebureau dat het telprotocol toepast op een steekproef van gebieden.

Het INBO geeft jaarlijks een advies over de bejaagbaarheid van de patrijs op basis van de doorgekregen gegevens. Dit jaar vroeg het ANB aan het INBO of ze voor zeven WBE's de jacht in 2025 kunnen toelaten, omdat ze voor deze WBE's met onvoldoende zekerheid kunnen zeggen dat patrijzen zich in deze WBE's actueel in een te slechte staat van instandhouding bevinden. Het INBO concludeerde hierover dat de jacht niet toegelaten kan worden omdat er onvoldoende koppels zijn in 2025 na controle van de data.

Het INBO benadrukte daarbij het belang van een correcte uitvoering van het telprotocol en de verdere digitalisering van de data, aangezien in veel WBE's afwijkingen in de aangeleverde cijfers werden vastgesteld. In het Vlaams regeerakkoord is vastgelegd dat de bejaagbaarheid van soorten steeds wordt bepaald op basis van wetenschappelijke monitoring.

1. Werd de toelating tot jacht op de patrijs in deze zeven WBE's ingetrokken op advies van het INBO? Waarom wel/ niet?
2. Hoe kijkt de minister naar de oproep van het INBO om extra aandacht te besteden aan de correcte uitvoering van het telprotocol en de digitalisatie van de data?
3. Hoe evalueert de minister het huidige tel- en controlebeleid?
4. Kan de minister van de laatste vijf jaar een overzicht geven per jaar van het aantal WBE's waarin de patrijs zich in een gunstige staat van instandhouding bevond?
5. Zijn er volgens de minister maatregelen nodig met het oog op de gunstige staat van instandhouding van de patrijs? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke?

Vlaams Parlement

6. Hoe kadert de minister zijn beleid met betrekking tot bejaagbaarheid van soorten binnen de doelstellingen uit de Europese Natuurherstelwet?

JO BROUNS
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

ANTWOORD
op vraag nr. 1182 van 16 september 2025
van **SANNE VAN LOOY**

---

1. Voor deze 7 WBE's werd het advies van INBO niet gevolgd. De keuze van ANB is weloverwogen.

   Deze WBE's maakten deel uit van een groep van 10 WBE's die voldeden aan de voorwaarden van artikel 22 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014. Op basis van de gegevens van de gestandaardiseerde tellingen werd voor deze 10 WBE's initieel ook een gemiddelde dichtheid berekend van meer dan 3 broedparen patrijzen per 100 ha open ruimte voor het geheel van jachtterreinen die tot de WBE behoren. Daarmee voldoen zij aan het minimumcriterium dat ANB hanteert om de populatietoestand voor artikel 23 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014 te beoordelen.

   Dit jaar voegde INBO in het advies op eigen initiatief ook bijkomende tests toe aan de beoordeling van de data, bekomen volgens het gestandaardiseerde telprotocol.
   INBO maakte aan de hand van de bijkomende tests voor elke WBE een nieuwe berekening, waarbij alle gegevens die niet aan een normaal statistisch verwachtingspatroon voldeden uit de berekening weggelaten werden. Op basis van deze nieuwe berekening werd voor deze 10 WBE's een gemiddelde dichtheid berekend van minder dan 3 broedparen patrijzen per 100 ha open ruimte voor het geheel van jachtterreinen die tot de WBE behoren.

   De redenen waarom verzamelde gegevens niet aan een normaal statistisch verwachtingspatroon voldoen kunnen divers zijn:
   - Frauduleuze inbreng van gegevens;
   - Onvoldoende nauwkeurig volgen van het telprotocol in tijd en of in ruimte;
   - Onvoldoende nauwkeurig volgen van het telprotocol op praktisch vlak (identificatie tellers, afspelen geluid,...);
   - Onvoldoende nauwkeurige digitalisatie van analoog verzamelde gegevens.

   Op wetenschappelijke basis kan niet beoordeeld worden welke van bovenstaande factoren aan de basis ligt van een afwijking van het verwachtingspatroon. De weglating van een deel van de telgegevens van de betreffende WBE's betekent ook niet dat voor de betreffende gebieden geen patrijzen aanwezig zouden zijn. INBO adviseerde evenwel om omwille van bovenstaande statistische tests voor deze 10 WBE's de jacht niet toe te laten.

   Om de beslissing tot sluiting van de jacht te nemen volgens artikel 23 van het Jachtvoorwaardenbesluit van 25 april 2014 moet ANB ook advies aan de wildbeheercommissie vragen. In de wildbeheercommissie zijn zowel personeelsleden van ANB, personeelsleden van INBO als vertegenwoordigers van de jachtsector aanwezig. De wildbeheercommissie heeft de 10 dossiers van deze WBE's ten gronde bestudeerd in de wetenschap dat op wetenschappelijke basis niet kan beoordeeld worden welke de oorzaak was van de afwijkende telgegevens en in de wetenschap dat verwacht kan worden dat er toch patrijzen aanwezig zijn in de gebieden met afwijkende telgegevens. Aan de hand van onderling debat heeft de wildbeheercommissie geadviseerd om de jacht te verbieden voor 3 van de 10 betrokken wildbeheereenheden en de jacht niet te verbieden voor 7 van de 10 betrokken wildbeheereenheden. De

wildbeheercommissie heeft daarbij ook aanbevolen om aan de wildbeheereenheden bijkomende richtlijnen en adviezen te geven over het telprotocol.

Het ANB heeft dus alle adviezen bestudeerd en heeft het evenwichtige advies van de wildbeheercommissie gevolgd.

2. Ik sta achter de oproep van het INBO om extra aandacht te besteden aan de correcte uitvoering van het telprotocol en de digitalisatie van de data.

   Ik ben evenwel niet doof voor de vraag om het telprotocol werkbaarder te maken. Al diegenen die inspanningen leverden om de patrijzenpopulatie in kaart te brengen getuigen van de enorm zware vrijwillige inspanning die dit kost. Om die reden heeft het ANB in de afgelopen jaren op praktisch vlak en op vlak van digitalisering enkele vrijheidsgraden op het telprotocol toegestaan. Naar alle waarschijnlijkheid spelen die versoepelingen mee in het falen van bonafide aangeleverde gegevens voor de nieuw ingevoerde statistische tests. Ik heb mijn administratie opgeroepen om het telprotocol opnieuw te bekijken en de praktische haalbaarheid te verbeteren waar mogelijk. Bij twijfel moet vertrouwd worden op onafhankelijke controletellingen.

   Voor alle duidelijkheid: de tests zijn bedoeld om frauduleuze telresultaten te kunnen detecteren. Malafide telgegevens mogen niet beloond worden.

   Ik roep tot slot de jachtsector op om de telling maximaal digitaal in het veld uit te voeren. Afgelopen jaar werd minder dan 30 procent van de tellingen volledig digitaal uitgevoerd. Directe digitale registratie vermijdt digitaliseringsfouten van analoge tellingen. Om dat te faciliteren hebben we een goede digitale tool uitgewerkt. Ik roep op om die maximaal te laten renderen voor de geleverde inspanningen.

3. Zie deelvraag 2.

4. De gunstige staat van instandhouding wordt geëvalueerd op lidstaatniveau en niet op lokaal niveau.

   Voorts zijn er voor de patrijs geen referentiewaarden (populatiegrootte, areaal en leefgebied) bepaald voor een populatie in een gunstige staat van instandhouding. In principe vormt de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn dan de referentie. Uit deze periode zijn evenwel weinig relevante en betrouwbare cijfers beschikbaar. Dit komt onder andere doordat er geen gestandaardiseerd telprotocol was, deze cijfers in België werden bepaald met een verschillende aanpak in de verschillende gewesten en er in deze periode ook nog legale mogelijkheden waren voor het uitzetten van de soort.

   De enige referentie voor een patrijzenpopulatie op WBE-niveau waar we momenteel naar kunnen verwijzen is de populatieparameter die wordt aangenomen in de wettelijke overwegingen rond bejaagbaarheid in de jachtwetgeving, zoals toegelicht in het antwoord op deelvraag 1.

   Omdat deelname aan het telprotocol vrijwillig is in functie van bejaagbaarheid, kan over deze populatieparameter enkel uitspraak gedaan worden voor WBE's die deelnamen aan het telprotocol. In de praktijk doen enkel WBE's die nog een minimale patrijzenpopulatie hebben én zich actief willen inzetten voor de instandhouding van die populatie de moeite om de telinspanningen te leveren. Onderstaande tabel geeft voor de laatste vijf jaar een overzicht van het aantal WBE's dat telde volgens het telprotocol en het aantal WBE's

met een geschatte voorjaarsstand met minstens drie koppels per 100 ha open, bejaagbare ruimte.

Jaar	Aantal tellende WBE	Aantal WBE >=3 koppels per 100ha open, bejaagbare ruimte
2021	78	41
2022	77	43
2023	59	46
2024	58	43
2025	54	24*

** Na toepassing van enkele datakwaliteitstesten en correctie door onafhankelijke controletellingen.*

5. Jawel, we zien dat de patrijzenpopulatie het in zijn algemeenheid niet goed doet. Dat is ook een fenomeen dat zich op Europese schaal voordoet. Verschillende factoren spelen hierin een rol, zoals veranderende agrarische landschappen en toegenomen predatiedruk.

   Dat er wel degelijk mogelijkheden zijn om een gezonde populatie in stand te houden, blijkt uit de resultaten die landbouwers en jagers samen boeken in bepaalde regio's. Een cruciaal element is daarbij de biotoop- en voedselvoorziening. Als typische akkervogels hebben patrijzen een gevarieerd en biodivers landbouwlandschap nodig. Dit vormt vandaag een grote uitdaging.

   Het is mijn uitdrukkelijke bedoeling om met de betrokken sectoren in te spelen op die uitdaging en daarvoor ondersteuning te voorzien. Momenteel is dat al mogelijk via subsidies voor de jachtsector vanuit het Jachtfonds en via beheerovereenkomsten voor de landbouwsector. Ik weet dat er voor die ondersteuning nog knelpunten zijn die we moeten wegwerken, maar ik ben ervan overtuigd dat er nog alternatieve ondersteuning mogelijk is en we daarvoor stappen vooruit kunnen zetten.

6. De Europese Natuurherstelverordening beoogt voor alle in het wild levende vogels en beschermde soorten een voldoende kwaliteit en kwantiteit van leefgebied te herstellen of – indien deze is bereikt – te behouden. Net als voor niet-bejaagbare vogelsoorten is ook voor bejaagbare vogels een voldoende kwaliteit en kwantiteit van het leefgebied vereist als de basis om de populaties op een gunstig niveau te kunnen brengen of houden. De implementatie van de Natuurherstelverordening wordt dus op het vlak van de voortgang van het herstel van het leefgebied van een soort geëvalueerd en niet enkel op het populatieniveau of op de populatietrend van een individuele soort.In de Natuurherstelverordening is de patrijs één van de soorten van de boerenlandvogelindex, een verplichte indicator om het herstel van landbouwecosystemen te meten. Hierbij gaat het niet zozeer om de patrijzenpopulatie zélf als doel, maar om de trend van de patrijzenpopulatie als indicator van het herstel van de natuurkwaliteit in het landbouwlandschap.